

NOTAT OM TRELLEBORG

Ledelsessekretariatet

Niels Levinsen
nilev@slagelse.dk

Slagelse Kommunes støtte til Sydvestsjællands Museum

Kultur og fritid

Mette Tingholm
metin@slagelse.dk

6. november 2009

Den 26. oktober blev der afholdt politisk møde vedr. Sydvestsjællands Museums økonomi. Baggrunden var beretninger i lokale medier og en vikingedemonstration til støtte for Trelleborg, hvor det blev hævdet, at Slagelse Kommune i budget 2010 beskærer tilskuddet til Sydvestsjællands Museum.

Dette notat redegør spørgsmålet vedr. Slagelse Kommunes støtte til Sydvestsjællands Museum, og belyser aspekter af driften og projekter på Trelleborg. Punkterne henviser til punkterne i referatet.

Sydvestsjællands Museum blev etableret som museumsenhed i slutningen af 2001. Museet består i dag af 6 afdelinger: Vikingeborgen Trelleborg, Slagelse Museum og Det gamle Trykkeri, Skælskør Museum, Flakkebjerg Skolemuseum samt Skovgårds bagerimuseum og Sorø Museum. Alle beliggende i Slagelse Kommune, på nær Sorø Museum. Derudover drives Arkæologien og Skoletjenesten.

Ad 1) Tilskuddets størrelse fra 2005 og frem – dokumenteres

Slagelse kommunes tilskud til Vestsjællands Museum (SVM) har i årene 2007-09 ligget relativt stabilt, med en mindre årlig stigning.

2005: 1.614.000 (Gl.Slg.) + 328.000 (Gl. Hashøj/Skælskør) i alt: 1.942.000 kr.

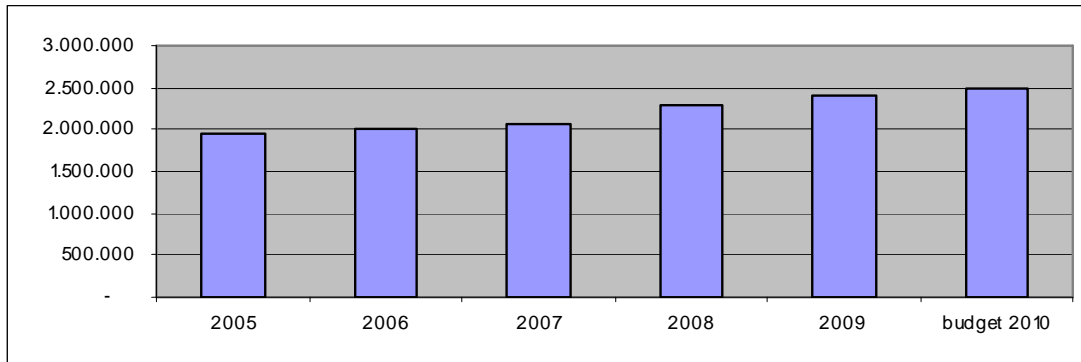
2006: 1.664.000 (Gl.Slg.) + 340.220 (Gl. Hashøj/Skælskør) i alt: 2.004.220 kr.

2007: 2.060.640 (Regnskabstal)

2008: 2.286.259 (Regnskabstal)

2009: 2.399.321 (Forbrugstal)

2010: 2.486.000 (Budgettal)

Desuden er der i 2009 givet følgende enkeltbevillinger:

- 50.000 i tilskud til entre
- 84.000 til kulturkørekontet (Kultur og Fritid-andel)
- 680.125 til kulturkørekontet (Skoler-andel)
- 100.000 etablering af VASAC
- 455.000 overtagelse af gæld
- 45.000 medfinansiering af kortlægning vedr. UNESCO-verdensarv

Der er i 2008 givet følgende enkeltbevillinger:

- 66.000 kulturkørekontet (Kultur og Fritid)
- 113.581 kulturkørekontet (Skoler)
- 455.000 overtagelse af gæld

Som det fremgår, er tilskuddet til SVM ikke er blevet beskåret – hverken i de forløbne år eller i budget 2010.

Direktøren for SVM oplyser at personaleleden på Trelleborg lægger beslag på størstedelen af ressourcerne i SVM, og at besparelspotentialet i den nødvendige størrelsesorden skulle findes der. D. 29. september 2009 afholdt bestyrelsen for SVM møde, hvor budgettet for 2010 blev vedtaget. Budgettet indeholder en besparelse på formidlingsdelen ved vikingeborgen Trelleborg på 516.000 kr.:

- Museumsassistent, formidler p.t. fuld tid, er fjernet.
- Formidler, studentermedhjælp (sommer) er fjernet.
- Museumsforvalter p.t. fuld tid, reduceret til ½ tid.
- Museumsvært p.t. fuld tid reduceres med ¼.
- Udgifter til al anden formidling er fjernet, bl.a. markedet og de forskellige weekend aktiviteter.

Det reviderede budget udviser herefter et forventet overskud på kr. 74.983 i 2010.

Om konsekvenserne af sine prioriteringer skriver bestyrelsen: "Vikingeborgen Trelleborg tilpasses en økonomisk situation, hvor den overgår fra aktiv formidling til inaktiv formidling; det vil sige, at

der i en periode til økonomien forhåbentlig igen tillader det; ikke tilbydes formidling, ligesom de årlige vikingemarkeder må indstilles. Borgens gæster må altså selv søge informationer om stedet og vikingetidens historie. Alle aftaler omkring Kulturkørekorret overholdes.”

Ad 2) Underskudsgarantien er givet – dokumenteres

Byrådet godkendte den 25. august 2008 en garantistillelse på 1.1 million for driftsunderskud i forbindelse realiseringen af Vikingebyen Slagløse. En forudsætning for garantien var, at Sorø Kommune forholdsmæssigt stillede den samme garanti. Som grundlag for beregningen var et fald i den forventede stigning i besøgende på 10-30 % af de anslåede 85.000 personer og deraf reducerede entreindtægter.

Da byggeriet imidlertid ikke er igangsat er underskudsgarantien ikke kommet til udbetaling.

Ad 3) Der er eftergivet eller indfriet gæld – dokumenteres

På mødet d. 30. juni 2008 godkendte Byrådet sag om Slagelse Kommunes overtagelse af Trelleborgs KommuneKreditlån. Lånet lød på 5.859.000 kr. med en årlig ydelse på 455.000 kr. Kommunens overtagelse af lånet betyder en årlig besparelse for SVM svarende til ydelsen.

Ad 4) Tilbud om administrativ støtte til IT, Løn og økonomi fra Slagelse Kommune

Udvalget for Kultur behandlede d. 11. juni 2009 punkt vedrørende udefrakommende budgetønsker. Herunder et ønske fra SVM om forhøjelse af driftstilskud på 1,38 mio. kr. Baggrund for ønsket var bl.a. øgning i udgifter som følge af lovbundne pligter og stigning i lønudgifter på baggrund af overenskomster samt udgifter til IT og support. Kulturudvalget besluttede ikke at indstille yderligere midler til SVM, idet der forhandles om en løsning hvor kommunen tilbyder andre ydelser. Udvalget bad om at disse ydelser prisfastsættes.

Status er, at museet har afslået assistance til økonomiopgaven. Omkring Løn og It pågår en møderække, hvor opgaven afklares med henblik på kommunal opgavevaretagelse. Slagelse Kommunes vurderer at der kan forventes en besparelse i størrelsesordenen min. 1 fuldtidsstilling, svarende til ca. 400.000 kr. årligt.

Ad 5) Nøgletal for Slagelse kommunes udgifter på det kulturelle område, på museumsaktiviteter og lignende fra f.eks. ECO eller IM. Herunder forklaring på hvilke aktiviteter, der ligger under udgifterne.

ECO-nøgletal 3.35.60 Museer, kroner pr. indbygger.	Slagelse Kommune	Sammenlignings- Gruppen *	Region Sjælland	Hele landet
Nøgletal '10 (korrigeret budget 2009)	59	-	-	-
Nøgletal '09 (regnskabstal 2008)	35	84	72	85
Nøgletal '08 (regnskabstal 2007)	32	104	70	83
Nøgletal '07 (regnskabstal 2006)	25	93	61	78

(* Sammenligningsgruppen udgøres af Holbæk, Næstved, Aabenraa, Slagelse, Svendborg, Skanderborg, Viborg, Holstebro, Horsens, Vejle, Silkeborg, Randers, Sønderborg og Kolding. Det fremgår ikke af opgørelsen hvor mange museer, museumssamarbejder o. lign. i den enkelte kommune der modtager støtte.)

Nøgletallet dækker over den samlede kommunale støtte under 3.35.60 til SVM, Antvorskov kloster og ruin, By og overfartsmuseum samt Museumsmagasin. Nøgletallet skal tolkes med forbehold. Forskelle i nøgletallet bygger sandsynligvis på store forskelle i den kommunale konteringspraksis. Herunder om fx kunstmuseer konteres under 3.35.60 for "museer" eller under 3.35.64 for "anden kulturel virksomhed". Desuden tager ECO-nøgletallene ikke højde for forskellige støtteformer i kommunerne, som fx støtte pba. ansøgninger til fx Kontoen for kulturelle formål.

På den baggrund har administrationen udarbejdet det reelle Nøgletal for 2010 som medtager bevillinger der er tilført SVMs virke uden om funktion 3.35.60. Det samlede budget til SVM lyder dermed på 4.533.851 kr. svarende til et nøgletal på 59 kr. pr. indbygger.

Da de officielle ECO-nøgletal udarbejdes på grundlag af kommunernes regnskaber må nøgletallet 2010 nødvendigvis sammenlignes med nøgletal '09 for sammenligningsgruppen, Region Sjælland og hele landet.

I sammenligningsgruppen indgår Slagelses to nabokommuner Næstved og Holbæk. Til orientering kan nævnes at Næstved Kommunes budget for 2009 på funktion 3.35.60 ligger på 3.271.000 kr.

Det skal bemærkes, at bestyrelsen for SVM i brev af 25. januar 2008 ansøgte om forhøjelse af tilskuddet (beregnet som tilskud pr. indbygger) svarende til tilskuddet fra Sorø Kommune. Ansøgningen på samlet 474.632 kr. blev imødekommet af Kulturudvalget med 143.230 kr. Denne forhøjelse indgår i nøgletal '09.

Ad 6) VASAC varetager cafeén på Trelleborg. Hvordan er dette finansieret – og hvad koster det Slagelse Kommune.

Cafeén på Trelleborg har siden april 2009 været drevet af VASAC. Udvalget for Kultur bevilgede et engangsbeløb på 100.000 kr. til etablering af Cafeén dvs. indkøb af borde, stole m.m. Forpagtningen er 'uden penge' sådan at forstå, at VASAC afholder alle udgifter og indtægter til cafeén samt står for den daglige rengøring af udstillingslokalerne, toiletter m.m. Trelleborg har udelukkende udgifter til lys og strøm.

VASAC er økonomisk attraktiv/billig for Trelleborg idet udgiften til personalet afholdes af handicapområdet i Slagelse Kommune. Det betyder, at kommunen betaler for udgiften gennem handicapområdet. VASAC oplyser i den forbindelse at cafédriften foreløbig giver underskud.

Hermed et overslag over vores bruttobudget på Trelleborg

Lønomsninger: 224.000,- (april-sept.)
Øvrige omkostninger: 114.000,-
Handelsindtægter: 132.000,-

Caféen har åbent 8 mdr. om året. 50 procent af medarbejderne kommer fra Slagelse Kommune. Når der ses bort fra takster/refusion, har cafeen været drevet med et underskud for de første 6½ mdr. på 206.000 kr.

Ad 7) Hvad er Slagelse Kommunes tilskud incl. de forskellige støttede aktiviteter

Jf. punkt 1.

Trelleborgs økonomi belyses

Ad 1) Hvordan har regnskaberne for selve Trelleborg været siden 2005

Direktøren for SVM har oplyst, at der ikke udarbejdes et separat regnskab for Trelleborg. SVM er som samlet enhed statsanerkendt museum, og efter lovgivningen om statsanerkendte museer (Museumsloven) skal der aflægges samlet regnskab for den samlede enhed.

Såfremt der ønskes en nærmere analyse af vilkår for driften af Trelleborg som enten afdeling under SVM eller udskilt selvstændigt museum eller oplevelsescenter, anbefales det, at lave en tilbundsående analyse af markedsvilkår for museumsdriften, herunder offentlige støttemuligheder.

På baggrund af udtræk på udgifter under Trelleborgs konto 22 er der i 2008 anvendt 1.737.200 mio. kr. til løn på Trelleborg. Dertil skal lægges andelen af direktørens løn og bogholder, IT samt registrator (overhead). Der eksisterer ingen fordelingsnøgle for andelen, men direktøren for SVM har med udgangspunkt i medarbejdernes opgaver, estimeret lønnen til ca. 300.000 kr. årligt.

Ad 2) Kan Trelleborg økonomisk hvile i sig selv

Jf. ovenstående anbefaling.

Ad 3) Hvordan har regnskaberne for museumsdriften været siden 2005

Regnskab	2008	2007	2006
Årsresultat, kr.	-243.827	-21.531	-1.115.916

Ad 4) Er udgifternes vækst forskellig for de enkelte elementer

Der udarbejdes Excel-bilag med oversigt over budgetterne 2006-08 positive og negative afvigelser.

Ad 5) Det skal undersøges hvorfor Slagelse Kommunes indfrielse af gæld ikke medførte et positivt driftsresultat for 2008.

Som beskrevet i ovenstående punkt 3 overtog Slagelse Kommune for 2008 KommuneKreditlån. Dette sparede SVM for den årlige udgift til ydelsen på 455.000 kr. Det kan hævdes at dette burde have medført et positivt regnskab for 2008. På personaleområdet har der været et mindreforbrug på 534.000. Mindreforbruget skyldes, til trods for udgifter til mere formidlingspersonale, at man har sparet på løn til lederstillingen, som har været ledig.

Den største difference i Budget og regnskabsposterne opstår på konto 28, Lokaler/Ejendomme, med et overforbrug på 1,5 mio. kr. af regnskabet fremgår overforbruget ikke som uforudset. Idet det tilsyneladende stammer fra et projekt vedr. bygningsrenovering.

Af note til årsregnskabet 2008 fremgår: "I 2008 er personalesammensætningen på afdelingen Trelleborg udvidet med bl.a. en fastansat museumsvært samt fastansat formidlingspersonale. Budgetafvigelsen skyldes personaleafgang (inspektør/formidlingsinspektør), hvor ny inspektør først ansættes i 2009."

Det samlede årsresultat for 2008 giver et merforbrug på ca. 244.000 kr.

Ad 6) Museumsloven sætter begrænsning i forhold til at skabe overskud og hensætte dette til dårligere tider - dokumenteres

Det fremgår ikke af bekendtgørelsen om regnskab og revision for statsanerkendte museer, det øvrige regelgrundlag eller Kulturarvstyrelsen retningslinjer for regnskaber, at museerne ikke må foretage hensættelser til forudsete arbejder, herunder f.eks. projekter eller udbygninger.

Der er således ikke er noget til hinder for at overføre et overskud mellem budgetårene.

Midler der er afsat til et bestemt projekt, tilhører dette projekt.

Ad 7) Oplysninger fra andre lignende aktiviteter f.eks. Middelaldercenteret i Nykøbing F og Oldtidsbyen i Lejre. Hvordan er deres økonomiske grundlag og udvikling baseret – er de statsanerkendte?

Middelaldercenteret i Guldborgsund Kommune: Middelaldercentret er et oplevelsescenter og ikke statsanerkendt som museum. Centret modtager årligt et kommunalt driftstilskud på ca. 1 mio. kr. Herudover får de tilskud via Undervisningsministeriets videnspædagogiske pulje (tidligere amtstilskud) - ca. 1 mio. kr. årligt indtil 2011, hvorefter der skal søges 3-årligt.

Afgørende for driften, er indtægter fra entré og butik m.m. Samtidig er de meget afhængige af en stor gruppe af frivillige, der bor på stedet og formidler til de besøgende gennem ree-nactment (historisk præcise rollespil). Centeret har store udgifter til udviklingsarbejdet, da deres aktiviteter er baseret på forskning. Personalet her er derfor i uddannet inden for feltet. I opstartsfasen modtog Centeret en større pulje penge fra arbejdsmarkedets feriefond til etablering af bygninger m.m.

Det har ikke været muligt at indhente information vedr. Lejre.

Ad 8) Giver museumsloven tilladelse til, at en tilskudskommune i et statsanerkendt museumssamarbejde kan give øremærket tilskud/projektpenge via ansøgning, herunder om ansøgning til lønninger er projekter eller øremærket tilskud.

Af Bekendtgørelse om regnskab og revision af statsanerkendte museer m.v. fremgår følgende: § 11. Stk. 5. Såfremt museet er omfattet af bestemmelserne i museumslovens § 15, stk. 4, om aftale mellem flere kommuner om driften af museet, skal revisor endvidere oplyse, hvorvidt den anser kravet i museumsbekendtgørelsen om, at museets bestyrelse og leder skal afgive en erklæring om, at museet drives som én enhed, herunder at driftstilskud og indtægter ikke kan reserveres enkelte dele af museet, for opfyldt

Det er dermed ikke muligt for SVM gennem driftstilskuddet at modtage tilskud reserveret f.eks. en afdeling eller aktivitet.

Hvis man som kommune ønsker at støtte andre eller særlige aktiviteter kan det gøres via ansøgning fra f.eks. SVM, Trelleborg eller tilknyttede foreninger via Kontoen til kulturelle formål.

Trelleborg strategisk

Ad 1) Slagløse projektet – status på arbejdet med dette. Det er tilsyneladende ikke arbejdet med det siden den sidste leder fratrådte.

Slagløse projektet indgik som budgetønske 2010 og blev behandlet på Kulturudvalgets møde d. 11. juni 2009. Heri blev der samlet ansøgt om 73 mio. kr. for 2010-13, med 10,75 mio. for 2010. Udvalget indstillede, at der blev afsat 10,75 mio. kr. Budgetønsket blev dog ikke imødekommet i det endelige budget og indgår således ikke i investeringsoversigten.

Bestyrelsen har besluttet at sætte projektet på stand by, indtil der ligger foreliggende en politisk melding på dels ønskerne for Slagløse-projektet og på en anmodning om byggemodning af området. En ansøgning der efter sigende, er stillet af Kultur og Fritid. SVM mener på den baggrund ikke, at der kan søges støtte fra fonde inden disse forhold er afklaret.

Ad 2) Er der krav om at Trelleborg skal være del af et statsanerkendt museum.

En statsanerkendelse gives på baggrund af ansøgning. For at opnå statsanerkendelse er der en række forhold der skal være opfyldt. Som statsanerkendt et museum opnår man tilskudsberettigelse med henblik på, at museet indgår med et ansvarsområde i det landsdækkende museums-samarbejde. For at opnå og bevare tilskud som statsanerkendt museum er der en række formelle og museumsfaglige forhold der skal være opfyldt, jf. nedenstående.

SVM modtog i den forbindelse i 2008 ca. 2,1 mio. kr. i statstilskud, hvoraf en andel på 1 mio. var overgangsordningen for de tidligere amtstilskud. Denne overgangsordning er netop blevet permanent. Såfremt der sker væsentlige ændringer i SVM forhold må det forventes at dette tilskud også vil høstes fremover. Desuden modtog man knap 0,5 mio. i entrekompensation. For at opretholde statstilskuddet er det således et krav at statsanerkendelsen og de tilhørende forpligtelser opretholdes. SVM har som enhed i 2008 modtaget ca. 2,6 mio. kr. i statsstøtte. Dertil kommer godt 400.000 kr. i projektstøtte.

Såfremt SVM ikke ønsker at opretholde sin status som statsanerkendt eller ophører med at eksistere, afgør kulturministeren/Kulturarvstyrelsen efter forhandling med museets hovedtilskudsyder, i dette tilfælde Sorø og Slagelse Kommuner, hvorledes der skal forholdes med museets samling. SVM's statsanerkendelse er "medbragt" fra Sorø Museum til hele museumssamarbejdet og er som sådan ikke knyttet til Trelleborg, derfor er vurderingen også, at SVM vil kunne bibeholde statsanerkendelsen, hvis Trelleborg udskilles.

Ligeledes er det vurderingen at Trelleborg som selvstændigt museum vil kunne opnå statsanerkendelse, såfremt en række betingelser som sagt opfyldes. Det drejer sig bl.a. om at museets leder skal være fuldtidsansat og have en relevant museumsfaglig baggrund. Der skal være faguddannet personale, der modsvarer museets hovedansvarsområde. Og så er der krav om, at museet deltager i nationalt og regionalt samarbejde med andre statsanerkendte museer m.v.

Ad 3) Er der krav om, at andre af kommunens museer skal være del af statsanerkendt museum.

En række af de opgaver der varetages af det statsanerkendte museum, SVM, vil fortsat skulle varetages såfremt statsanerkendelsen ophører. Det vedrører særligt forholdene i kapitel 8, der handler om sikring af kulturarven i forbindelse med fysisk planlægning og jordarbejder (arkæologiske undersøgelser). I dag ligger driften af disse undersøgelser i SVM, mens omkostningerne ved undersøgelser afholdes af bygherren i de enkelte sager. Det må forventes at kommunen fremover

forsat vil skulle afholde udgifter til driften på regning fra det overtagende statsanerkendte museum.

Ad 4) Fordele og ulemper ved at være del af eller stå udenfor museumssamarbejdet – er der alternativer

Museumssamarbejdet indebærer bl.a. i kraft af statsanerkendelsen, aktuelt en række muligheder for at opnå støtte fra kommuner og stat.

Ved en eventuel opsplitning vurderes det at kommunen, såfremt dette ønskes, vil kunne etablere Trelleborg som statsanerkendte museum, og dermed også have mulighed for at få generel støtte og støtte til øremærkede formål. En statsanerkendelse er både forbundet med udgifter og indtægter.

Politiske handlemuligheder

a) Styrke samarbejdet med Sorø Kommune om hvilken retning SVM og særligt Trelleborg, skal udvikle sig.

- Frivillighedsarbejdet - Kommunerne ændrer støttestrategi, enten ved at udskille Trelleborg eller ved forsætte under nuværende betingelser, for i stedet at prioritere mulighederne for de frivillige foreninger.
- Prioritere indsatser og midler i SVM og Trelleborg i forhold til kommunernes strategier for turisme, oplevelsesøkonomi og uddannelse
- Skabe sammenhæng mellem aktiviteterne i SVM og Trelleborg til kommunernes øvrige opgaveløsning og ønsker, så der er en øget fokus på dialog med kommunerne og på at give løsninger til kommunernes målgrupper

b) Fortsætte under de nuværende betingelser

Ved en fortsættelse af det nuværende samarbejde ml. Slagelse Kommune og SVM overvejes at formulere en flerårig strategi for støtten for at synliggøre vilkårene for udviklingen af Trelleborg som en del af SVM.

c) Bevilge flere penge

- **Budgetmidler: At øge det kommunale tilskud til SVM, så det helt eller delvist imødekommer den efterspurgte tilskud til drift.**

Løsningen vil givetvis tilfredsstille behovet i en periode. Finansieringen skal komme fra Kulturudvalget eller Byrådet.

- **Projektmidler efter ansøgning: At fastholde det nuværende tilskud og udbygge muligheden for at SVM kan søge midler til konkrete projekter.**

Gennem den nuværende støtte til SVM har kommunen begrænset indflydelse på hvilke aktiviteter der modtager midler. Ved at styrke muligheden for at søge projektmidler kan kommunen særligt understøtte konkrete udvalgte aktiviteter på Trelleborg gennem Kulturudvalgets puljer.

d) Udskille Trelleborg:

Ved en udskillelse kan etableres en ny strategi på Trelleborg med fokus på oplevelsespark-aspektet.

- **Som en virksomhed under Kultur og Fritid**
- **Som en virksomhed under samdrift med andre kulturinstitutioner, f.eks. Gulda-gergård.**
- **Som beskæftigelsesprojekt**
- **Som statsanerkendt museum**

e) Udtræde af museumssamarbejdet:

Den selvejende institution Sydvestsjælland Museum opfattes rent juridisk ikke som andet end et forpligtende samarbejde. Ejerne af aktiverne har udlånt disse til museet og således ikke overdraget ejendomsretten. Af tingbogen fremgår at Trelleborg også i dag tilhører Den selvejende institution museet ved Trelleborg.

Af vedtægterne fremgår at samlinger og fast ejendom overgår til de tilsluttede kommuner, såfremt disse kommuner vil overtage museets (museernes) drift. Ophør af samarbejdet forhandles under ledelse af Kulturministeriet. Da der ikke er aftalt nærmere, må man gå ud fra at man vil gå ud fra at man anvender princippet om, at man bringer med ud hvad man bragte ind.